

[Lannung.]

på et af de områder, hvor det danske samfund med rette bør støtte landbruget, selv om det skal koste nogle penge, nemlig når det gælder afsætningen. Der bør gennem statens repræsentationer og, hvor fornødent, gennem specielle udsendinge, salgsmissioner el. lign. i nøje føling med landbruget gives den størst mulige støtte, og som eksporttallene viser, synes der at være særlige muligheder på de oversøiske markeder.

I forbindelse med markedspleje, hvormed man vel bl. a. tænker på reklame, er det også meget vigtigt, at der er sket en forudgående markedsanalyse, både med hensyn til de enkelte markeders kort- og langtids-tendenser og med hensyn til ændringer i forbrugsvaner o. s. v., og her bør statskonsulenter og udenrigstjeneste kunne yde landbruget virkelig støtte.

Det er i det hele vigtigt at have så stor finansiel margen som muligt på statsbudgettet, thi det kan på et tidspunkt, hvor de nye markedsplaner rykker os nær ind på livet — enten det så bliver i den ene eller den anden skikkelse — blive følt som påkrævet at sætte et „program syd“ ind til udbygning af erhvervslivet og landbruget i særdeleshed og dermed til styrkelse af de tyndest befolkede egne i Sønderjylland.

Endelig kan der blive spørgsmål om en særlig indsats i Vestjylland. Jeg går ud fra, at regeringen drager omsorg for, at de fremsatte planer om industrialisering m. v. bliver genstand for nøje undersøgelse og overvejelse.

Alt i alt er det berettiget at fremhæve, at den finansielle stilling er god, og at der er nået en væsentlig styrkelse af statens finanser, hvad der bl. a. giver sig udtryk i, at den dag er i sigte, da der ikke er behov for salg af statsobligationer — med alt, hvad det betyder i retning af mulighed for større bevægelsesfrihed og gunstigere perspektiver for udviklingen med hensyn til renteniveaet.

Vi har jo allerede oplevet en glædelig stigning i obligationskurserne og dermed en nedgang af den effektive rente i den senere tid, og alle de, der i sin tid, som f. eks. Berlingske Tidende, skød skylden for kursnedgangen på regeringen, bør nu ikke helt glemme at kreditere regeringens

politik i hvert fald en vis andel i kursopgangen. Det må være det mindste, man kan forlange. Det bør erkendes, at selv om forsommerens krisepolitik var ubehagelig, synes den nu, skønt virkningerne ikke har nået fuld udfoldelse, at bringe gunstige virkninger, og det rentefald, vi oplever, afkræfter ubestrideligt påstanden om, at stabiliseringslånenes udredelse skulle føre til kursfald. Det kan være beklageligt for dem i opposition og presse, der forudsagde kursnedgang, når stabiliseringslånet blev effektivt, at det er gået lige akkurat modsat, men det må dog glæde os andre på landets vegne. Krisepolitikken har utvivlsomt mevrirket stærkt til, at situationen i det hele er forbedret.

Et punkt, hvor der utvivlsomt må sættes mere ind, er spørgsmålet om arbejdsløsheden og bevægeligheden på arbejdsmarkedet, og det både ud fra menneskelige og økonomiske hensyn. Vi opretholder en temmelig gammeldags opdeling dels mellem faglærte og ufaglærte arbejdere, dels mellem de enkelte fag. Disse skarpe skel er utvivlsomt medvirkende til, at arbejdsløsheden, selv i tider, hvor der klages over mangel på arbejdskraft, er uforholdsmæssig stor. Dette urimelige forhold, at man på én gang kan have arbejdsløshed og mangel på arbejdskraft, kan, så vidt jeg kan se, kun ændres, hvis vi når frem til mindre skarpe skel, mindre skarpe faggrænser, og forlader den utidssvarende opdeling mellem faglært og ufaglært arbejde i den forstand, vi kender det. I vore dage, hvor teknikken hurtigt ændrer produktionsvilkårene, bør vi ikke opretholde dette stive system, der er overtaget fra tidligere tiders erhvervsforhold.

Kravene til arbejdernes og de såkaldt ufaglærtets kvalifikationer er utvivlsomt stigende, men den opfattelse, at man en gang for alle har lært et fag og så kan klare sig med dette resten af livet, svarer ikke til den tid, vi lever i. Den kommende liberalisering vil også gøre ændret arbejdsdeling nødvendig. Vort erhvervsmæssige uddannelsessystem bør indrettes sådan, at det bliver lettere at tilpasse sig hurtigt skiftende vilkår.

Med hensyn til de ufaglærte har den tekniske udvikling, så vidt jeg forstår, på en række områder inden for fabrikation ført med sig, at der er langt mere brug end tidligere for en lettere specialuddannelse,